

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף קכ"ג בבא בתרא. Some of the topics we will learn about include.

The question regarding

פי שנים

The double portion that a בכור receives in his father's assets;

פי שנים כאחד

Do we say that the בכור receives an additional portion equivalent to one son?

For example, if there were in all five sons, the assets are divided into six portions, of which the בכור gets two portions, and the other four brothers each get one portion.

OR

פי שנים בכל הנכסים

The בכור gets two-thirds of all the father's assets?

And if there were five sons, the assets are divided into three portions, of which the בכור gets two portions, and the other four brothers split the remaining third?

A

פי שנים

The double portion that a בכור receives in his father's assets

פי שנים בכל הנכסים

The בכור gets two-thirds of all the father's assets?

פי שנים כאחד

The בכור receives an additional portion equivalent to one son?

B

מה ראה יעקב שנטל בכורה מראובן

ונתנה ליוסף

Why did יעקב transfer the בכורה from ראובן to יוסף, and not to one of his other sons? Because,

ראויה היתה בכורה לצאת מרחל

אלא שקדמתה לאה ברחמים

לאה, was meant to bear the firstborn son of יעקב; but through her many prayers, merited to give birth to ראובן before רחל gave birth to יוסף.

And therefore,

ומתוך צניעות שהיתה בה ברחל

החזירה הקב"ה לה

Through רחל's extreme modesty, Hashem returned the בכורה to her son יוסף.

B

מה ראה יעקב שנטל בכורה מראובן ונתנה ליוסף

Because

ראויה היתה בכורה לצאת מרחל אלא שקדמתה לאה ברחמים

And therefore

ומתוך צניעות שהיתה בה ברחל החזירה הקב"ה לה

C בכללן אתה מוצא שבעים
בפרטן אתה מוצא חסר אחד
The reason that in the total count of Yaakov Avinu's family there were seventy people when he came to מצרים, while in the individual count of each family there were only sixty-nine people, because
זו יוכבד שהורתה בדרך
ולידתה בין החומות
was conceived on the way to מצרים, but she was born only after they arrived in מצרים.

ראה יעקב אבינו
שאין זרעו של עשו נמסר
אלא ביד זרעו של יוסף
יעקב did not return from לבן until יוסף was born, because only יוסף and his descendants have the ability to defeat עשיו and his descendants.

The Braisa's Halachah of
הבכור נוטל פי שנים
בזרוע ובלחיים ובקיבה ובמוקדשין
A בכור, the son of כהן, is entitled to a double portion in the
מאתנת his father receives from a ישראל;
And a בכור gets פי שנים in a קרבן left by the father.

אין הבכור נוטל בראוי כבמוחזק
A בכור is entitled to a double portion only in the assets that were in his father's possession before he died, but not in those assets only came in to his possession after he died.

C
בכללן אתה מוצא
שבעים
בפרטן אתה מוצא
שבעים חסר אחד

ראה יעקב אבינו
שאין זרעו של עשו נמסר
אלא ביד זרעו של יוסף

הבכור נוטל פי שנים
בזרוע ובלחיים
ובקיבה ובמוקדשין

אין הבכור נוטל
בראוי
כבמוחזק

1 So let's review ...

The Gemara cites a Braisa that discusses a question regarding

פי שנים

The double portion that a בכור receives in his father's assets;

פי שנים כאחד

Do we say that the בכור receives an additional portion equivalent to one son?

For example, if there were in all five sons, the assets are divided into six portions, of which the בכור gets two portions, and the other four brothers each get one portion.

OR

פי שנים בכל הנכסים

The בכור gets two-thirds of all the father's assets?

And if there were five sons, the assets are divided into three portions, of which the בכור gets two portions, and the other four brothers split the remaining third?

The Braisa concludes that

פי שנים כאחד

Because the Pasuk regarding פי שנים states

והיה ביום הנחילו את בניו

התורה ריבתה נחלה אצל אחין

The Pasuk added to the portion of the other brothers.

=====

The Gemara cites another proof from יוסף הצדיק who was given the double portion of a בכור, as the Pasuk states;

כי יהודה גבר באחיו ולנגיד ממנו

והבכורה ליוסף

And יוסף received only כאחד פי שנים, as the Pasuk states;

אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי

אפרים ומנשה received portions in Eretz

Yisroel like two other sons of יעקב.

=====

1

פי שנים

The double portion that a בכור receives in his father's assets

פי שנים בכל הנכסים

The בכור gets two-thirds of all the father's assets?

פי שנים כאחד

The בכור receives an additional portion equivalent to one son?

The Braisa concludes...

פי שנים כאחד

Because the Pasuk regarding פי שנים states

והיה ביום הנחילו את בניו

התורה ריבתה נחלה אצל אחין

The Pasuk added to the portion of the other brothers

The Gemara cites another proof from יוסף הצדיק who was given the double portion of a בכור:

כי יהודה גבר באחיו ולנגיד ממנו והבכורה ליוסף

And פי שנים כאחד יוסף, as the Pasuk states

אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי

אפרים ומנשה received portions in Eretz Yisroel like two other sons of יעקב

2 The Gemara proceeds with an Aggadaic discussion regarding the בכורה of יוסף:
 בעא מיניה ר' חלבו מרבי שמואל בר נחמני
 מה ראה יעקב שנטל בכורה מראובן
 ונתנה ליוסף
 Why did יוסף transfer the בכורה from ראובן to יוסף, and not to one of his other sons?

answered רבי שמואל בר נחמני
 משל לבעל הבית שגדל יתום בתוך ביתו
 לימים העשיר אותו יתום ואמר
 אהנייהו לבעל הבית מנכסי
 יוסף repaid יוסף for supporting him and his family during the famine by giving him the בכורה.

however rejected this explanation, because ר' חלבו
 א"ל ואי לאו דחטא ראובן
 לא מהני ליה ליוסף ולא מדעם
 If the בכורה had not become available as a result of חטא ראובן, would יעקב not have repaid יוסף with anything? Of course, he would?
 Therefore, we must say that he repaid יוסף with the exclusive ברכות of לרוב etc.
 And יוסף received the בכורה for a different reason:
 ראוייה היתה בכורה לצאת מרחל
 אלא שקדמתה לאה ברחמים
 רחל was meant to bear the firstborn son of יעקב; but לאה, through her many prayers, merited to give birth to ראובן before רחל gave birth to יוסף. And
 ומתוך צניעות שהיתה בה ברחל
 החזירה הקב"ה לה
 In the merit of רחל's extreme modesty, Hashem returned the בכורה to her son יוסף.

2 Aggadaic discussion regarding the בכורה of יוסף...
 בעא מיניה ר' חלבו מרבי שמואל בר נחמני
**מה ראה יעקב שנטל בכורה מראובן
 ונתנה ליוסף?**
 Why did יוסף transfer the בכורה from ראובן to יוסף, and not to one of his other sons?

answered רבי שמואל בר נחמני

**משל לבעל הבית
 שגדל יתום בתוך ביתו
 לימים העשיר אותו יתום ואמר
 אהנייהו לבעל הבית מנכסי**

repaid יוסף for supporting him and his family during the famine by giving him the בכורה

rejected this explanation ר' חלבו

**א"ל ואי לאו דחטא ראובן
 לא מהני ליה ליוסף ולא מדעם**
 If the בכורה had not become available as a result of חטא ראובן, would יעקב not have repaid יוסף with anything? Of course, he would?

Therefore, we must say he repaid יוסף with the exclusive ברכות of לרוב etc.

received the בכורה for a different reason: יוסף

**ראוייה היתה בכורה לצאת מרחל
 אלא שקדמתה לאה ברחמים**
 רחל was meant to bear the firstborn son of יעקב; but לאה, through her many prayers, merited to give birth to ראובן before רחל gave birth to יוסף

**ומתוך צניעות שהיתה בה ברחל
 החזירה הקב"ה לה**

In the merit of רחל's extreme modesty, Hashem returned the בכורה to her son יוסף

3 As the Gemara elaborates
קדמתה לאה ברחמים

שהיתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה
שהיתה שומעת על פרשת דרכים
בני אדם שהיו אומרים
שני בנים יש לה לרבקה
שתי בנות יש לו ללבן
גדולה לגדול וקטנה לקטן
cried repeatedly until her lashes fell out from her
tears, because as the oldest daughter of לבן she was
destined to marry עשיו הרשע, the oldest son of רבקה.
And for this reason
וירא ה' כי שנואה לאה
ראה הקב"ה ששנואין מעשה עשו בפניה
ויפתח את רחמה
When Hashem saw to what extent לאה despised the
wickedness of עשיו, she merited to bear יעקב's firstborn
son ראוּבן.

3

The Gemara elaborates...

קדמתה לאה ברחמים:

שהיתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה
שהיתה שומעת על פרשת דרכים
בני אדם שהיו אומרים
שני בנים יש לה לרבקה
שתי בנות יש לו ללבן
גדולה לגדול וקטנה לקטן

cried repeatedly
until her lashes fell out from her
tears, because as the oldest daughter of לבן
she was destined to marry עשיו,
the oldest son of רבקה

וירא ה' כי שנואה לאה...
ראה הקב"ה ששנואין מעשה עשו בפניה
...ויפתח את רחמה

When Hashem saw to what extent
עשיו despised the wickedness of לאה,
she merited to bear יעקב's firstborn son ראוּבן

4

And

צניעות היתה בה ברחל

As the Pasuk relates

ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא

אמר לה מינסבת לי, אמרה ליה אין

מיהו אבא רמאה הוא ולא יכלת ליה

מסר לה סימנין

When יעקב expressed his desire to marry רחל, she told him

that her father לבן would attempt to trick him into marry-

ing לאה. And for this reason יעקב gave רחל a secret

message through which he would know that she is in fact

לאה and not רחל.

However,

כי קא מעיילי לה ללאה

סברה השתא מיכספא אחתאי

מסרתינהו ניהלה

When רחל gave לאה to יעקב, Leah gave over the secret

message Leah so that she would not be shamed.

Therefore

החזירה הקב"ה הבכורה

In this merit Hashem returned the בכורה to Rachel's son

יוסף.

=====

4

צניעות היתה בה ברחל:

ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא

אמר לה מינסבת לי, אמרה ליה אין

מיהו אבא רמאה הוא ולא יכלת ליה

מסר לה סימנין

When יעקב expressed his desire to marry רחל,

she told him that her father לבן

would attempt to trick him into marrying לאה

And for this reason יעקב gave רחל a secret message

through which he would know

that she is in fact רחל and not לאה

However,

כי קא מעיילי לה ללאה

סברה השתא מיכספא אחתאי

מסרתינהו ניהלה

When יעקב gave לאה to לבן,

Rochel gave over the secret message Leah

so that she would not be shamed

Therefore

החזירה הקב"ה הבכורה

In this merit Hashem

returned the בכורה to Rachel's son יוסף

5 The Gemara proceeds with another Aggadic question:
In Parshas ויגש the Pasuk states
כל נפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים

בכללן אתה מוצא שבעים
בפרטן אתה מוצא שבעים חסר אחד
In the total count of Yaakov Avinu's family there were
seventy people when he came to מצרים, while in the
individual count of each family there were only sixty-nine
people?

As the Rashbam explains
ומבני לאה חסר

The one missing was from לאה's descendants, as the Pasuk
says, her family was thirty-three people, while in the
individual count it was only thirty-two people?

The Gemara explains

זו יוכבד שהורתה בדרך
ולידתה בין החומות

The missing person was יוכבד who was conceived on the
way to מצרים, but she was born only after they arrived in
מצרים; as the Pasuk states
אשר ילדה אותה ללוי במצרים
לידתה במצרים
ואין הורתה במצרים

As the Rashbam explains

ולכך לא פרט בה
שהרי לא יצאה לאויר העולם
was not mentioned in the individual count, because
she was not born yet.

=====

5 Another Aggadic question...

כל נפש לבית יעקב
הבאה מצרימה
שבעים

בכללן אתה מוצא שבעים
בפרטן אתה מוצא
שבעים חסר אחד?

In the individual count of each family
there were only sixty-nine people?

ומבני לאה חסר

The Gemara explains...

זו יוכבד שהורתה בדרך
ולידתה בין החומות

The missing person was יוכבד
who was conceived on the way to מצרים,
but she was born only after they arrived in מצרים

As the Pasuk states

אשר ילדה אותה ללוי במצרים
לידתה במצרים
ואין הורתה במצרים
ולכך לא פרט בה
שהרי לא יצאה לאויר העולם

6 The Gemara proceeds with another question in the Pasuk that states

'ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף וגו'
ויאמר יעקב אל לבן
שלחני ואלכה אל מקומי ולארצי

מאי שנא כי אתיליד יוסף

The Pasuk implies that only after יוסף was born, did יעקב

return to Eretz Yisroel; because

ראה יעקב אבינו שאין זרעו של עשו נמסר

אלא ביד זרעו של יוסף

עשוי, and he knew that only יוסף and his
descendants have the ability to defeat עשוי and his

descendants; as the Pasuk states

והיה בית יעקב אש

ובית יוסף להבה

'ובית עשו לקש וגו'

=====

6 Another question...

ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף וגו'
ויאמר יעקב אל לבן
שלחני ואלכה אל מקומי ולארצי

מאי שנא כי אתיליד יוסף?

The Pasuk implies that only after יוסף was born,
did יעקב return to Eretz Yisroel

**ראה יעקב אבינו
שאין זרעו של עשו נמסר
אלא ביד זרעו של יוסף**

עשוי, and he knew
only יוסף and his descendants
have the ability to defeat עשוי
and his descendants

As the Pasuk states

והיה בית יעקב אש
ובית יוסף להבה
'ובית עשו לקש וגו'

7 The Gemara resumes with the Halachah of פי שנים
The double portion that a בכור receives in his father's assets;

תנו רבנן הבכור נוטל פי שנים
בזרוע ובלחיים ובקיבה ובמוקדשין
A בכור, the son of כהן, is entitled to a double portion in the מתנות his father receives from a ישראל;
And a בכור gets פי שנים in a קרבן left by the father.

As the Gemara explains regarding זרוע ובלחיים ובקיבה
דלא אתי לידי אבוהון
Even if the father had not yet received the מתנות while he was alive, the בכור is entitled to פי שנים and this is not considered ראוי, not in his father's possession, because this is a case of
במכירי כהונה עסקינן
ודאשתחית בחיי דאבוהון
The ישראל was a friend of the father, who always gave the מתנות to him, and the animal was slaughtered while the father was still alive.

Therefore, the father was already considered מוחזק in the מתנות from when the animal was slaughtered, because the Mishnah holds מתנות שלא הורמו
כמי שהורמו דמו
The כהן acquires the מתנות even before they were separated.

And regarding מוקדשין
בקדשים קלים
ואליבא דרבי יוסי הגלילי
דאמר ממון בעלים הוא
The Mishnah is רבי יוסי הגלילי's opinion that an animal of קדשים with a lesser degree of sanctity, such as a קרבן שלמים, is still considered its owner's personal property.
Therefore, after his death the animal can be transferred to his heirs.

7
מן יבא
הבכור נוטל פי שנים
בזרוע ובלחיים ובקיבה ובמוקדשין
A בכור, the son of כהן,
is entitled to a double portion in the מתנות
his father receives from a ישראל;
And a בכור gets פי שנים in a קרבן left by the father

As the Gemara explains regarding
זרוע ובלחיים ובקיבה:

דלא אתי לידי אבוהון
Even if the father had not yet received the מתנות
while he was alive,
the בכור is entitled to פי שנים

and this is not considered ראוי,
not in his father's possession,
because this is a case of

במכירי כהונה עסקינן
ודאשתחית בחיי דאבוהון

The ישראל was a friend of the father,
who always gave the מתנות to him,
and the animal was slaughtered
while the father was still alive

Mishnah:
מתנות שלא הורמו
כמי שהורמו דמו
The כהן acquires the מתנות
even before they were separated

Regarding מוקדשין:

בקדשים קלים
ואליבא דרבי יוסי הגלילי
דאמר ממון בעלים הוא

The Mishnah is רבי יוסי הגלילי's opinion
that an animal of קדשים with a lesser degree of sanctity,
is still considered its owner's personal property.

Therefore, after his death
the animal can be transferred to his heirs